

Zadanie 6. ARiMR

Teraz kieruj się do najbliższego ronda, a na nim skruc do strefy aktywnych zachowań i wpisz poniżej imię postaci w nazwie ulicy, która będzie Ci towarzyszyć.

--	--	--	--	--	--	--	--

Przejdź kilkadziesiąt metrów, a po prawej stronie ulicy zobaczysz budynek zakodowany jako ARiMR.

W maju 1836 roku Wincenty Pol zamieszkał w Kalnicy koło Sanoka, gdzie został administratorem dóbr Ksawerego Krasickiego. Próbował tam prowadzić działalność społeczno-oświatową wśród chłopstwa, z miernym jednak skutkiem. Swoją pracą organiczną wśród ludu szerzył oświatę oraz podnosił poziom kulturalny wsi galicyjskiej zakładając szkoły i wysyłając synów chłopskich po naukę do miasta. Mimo że był zwolennikiem nowoczesnej gospodarki towarowo-pieniężnej zrobił więcej dla chłopów, niż zwolennicy hasel równouprawnienia i ich uwłaszczenia.

Co ciekawe, zniechęcony brakiem efektów pracy z chłopstwem, zajął się studiami przyrodniczymi, ze szczególnym uwzględnieniem geografii. Dziś pewną analogię w pomocy dla rolników można dostrzec w działaniach agencji, której budynek znajdziesz po prawej stronie ulicy, którą podążasz. Wpisz, rozszyfrując skrót instytucji przed którą stoisz, jak współcześnie nazywamy działania Wincentego Pola w rolnictwie?

								A			A
--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	---

Teraz będzie z górki... Wróc w rejon parku i kościoła. Znajdź skrzyżowanie ulic 11 listopada i Kardynała Stefana Wyszyńskiego i podążaj dalej tą drugą ulicą.

Zadanie 7. Industrialnie

Przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego znajdują się najciekawsze budynki administracji i mieszkalne o modernistycznej architekturze, które powstały jeszcze przed wybuchem I wojny światowej. Zaczynij od budynku z numerem trzystaście na zdjęciu poniżej, który był oazą kulturalną Glinika, mieścił bibliotekę techniczną, pracownię plastyków Fabryki Maszyn. Odbwały się w nim bale, było kino, a w kasynie działała orkiestra. Goście pokoi hotelowych mieli do dyspozycji korty tenisowe, na których zimą rozgrywane były mecze w hokeja.

Wpisz poniżej co zawarte jest obecnie, obok pamięci o kasynie, w nazwie wspólnoty mieszkaniowej.

--	--	--	--	--

Podążaj dalej, a miniesz tory kolejowe i stację kolejową Gorlice-Glinik, a następnie z prawej budynek Dyrekcji Rafinerii Nafty. Wpisz poniżej jej nazwę. Kolumny, przy których stoisz, symbolizują trwałość, siłę, dostojność i zaufanie do ... niefunkcjonującej już rafinerii.

				A	
--	--	--	--	---	--

Idź prosto ulicą Fabryczną, jak kiedyś pracownicy FMWiG Glinik, omijaj szlabany, aż na jej końcu dojdiesz do bramy z najważniejszym symbolem górniczym, jakim jest kupła. Są to dwa narzędzia – żelazko, czyli rodzaj klina, z jednej strony zakończone szpiczastie, a drugiej płasko, by można uderzać w nie młotkiem oraz perlik – młotek o przekroju podłużnym w kształcie prostokąta. Za bramą fabryczną skruc w prawo i śmiało maszeruj 5 minut (350 metrów) ulicą kompozytora, którego nazwisko wpisz poniżej. Gdy dotrzesz do przystanku MZK, szukaj proszę pomnika. Na pomniku poświęconym Ludziom Glinika poległym za wolność i sprawiedli-

wość społeczną w latach 1939-45, znajdziesz fragment wiersza Adama Asnyka „Ucis się, serce!”. Poeta ten jest także autorem innego wiersza – „Na grobie Wincentego Pola” i najbardziej znanego fragmentu:

„Tyś znalazł słowa zakłęć, co z błękitu A więc stać będziesz kolumną granitu: Zniknione mary na świat przywołały Pomnikiem polskiej i pieśni, i chwały.”

Wincenty Pol brał udział w powstaniu listopadowym jako podchorąży 10 Pułku Ułanów Litewskich i był ranny w czasie walk. W uznaniu zasług został odznaczony jednym z najważniejszych polskich orderów. Na tablicy przed którą stoisz, znajduje się wizerunek tego orderu. Podążaj dalej, ostatnie dwa zadania gry rozwiązesz idąc ulicą Solidarności. Pierwsze dotyczy obiektu z jej lewej strony zakodowanego w oznaczeniu SMFM-41.

--	--	--	--	--	--

Zadanie 8. Na kołach

Machina przed którą stoisz to produkt Fabryki Maszyn i Sprzętu Wiertniczego Glinik Mariampolski z 1952 roku. Potrafiła wgrzać się w ziemię do 800 metrów. Wpisz poniżej zwierzęcą nazwę urządzenia, odczytaną z tabliczki.

			A		
--	--	--	---	--	--

Ciekawe czy słyszeliście, że o mały włos, a z glinickiej fabryki maszyn wyjeżdżały inny ciekawy pojazd. Samochód, pomysłu konstruktora Stefana Pragłowskiego, w celu uproszczenia produkcji i obniżenia jej kosztów, miał być wykonywany w dużym zakresie z ogólnie dostępnych materiałów, a więc z drewna, jako w pewnym sensie ubocznego produktu glinickiej fabryki. Technologia produkcji zakładała wykorzystanie tylko nieskomplikowanych obrabiarek do drewna i metalu, prasy oraz typowych urządzeń kuziennych, odlewniczych, lakierniczych, itp. Skończyło się na prototypie...

Wpisz poniżej sześcioliterową nazwę tego samochodu. Blisko SMFM-41 znajduje się obszerna tablica dotycząca pewnego szlaku naftowego, w którego nazwie pojawia się łańcuch górski i nazwa ziem dawnej Rzeczypospolitej pod zaborem austriackim. Wykorzystaj trzy pierwsze litery wspomnianych ziem i trzy pierwsze łańcucha, który znajduje się też w jednym z ważniejszych prac W. Pola – „Rzut oka na północne stoki ...”.

Zdjęcie: A. Chmielec, Galeria Fotografii, 2010

	A				A	
--	---	--	--	--	---	--

Zadanie 9. Edukacja

Drzewa były bohaterami pierwszego zadania, to będą też ostatniego. Wchodząc na teren szkoły przy ulicy Solidarności, w adresie z numerem sześć, tuż za bramą z lewej, znajdziesz drzewo piernikowe związane z główną postacią dzisiejszej gry. Tak, jego liście pachną i wydzielają aromat przyprawy do pierników... Podejdź teraz do drzwi wejściowych szkoły i z tablicy pamiątkowej wpisz poniżej, co uroczyście odbyło się w progach tej placówki w październiku 2009 roku.

	A		A						A
--	---	--	---	--	--	--	--	--	---

Gratuluję! To już ostatnie zadanie, pamiętaj że Ty również swoim zaangażowaniem i wytrwałością na trasie gry, upamiętniłeś postać Wincentego Pola.

JAK TRAFIĆ DO METY I ZNALEŹĆ HASŁO KOŃCOWE ?

Wpisz proszę poziomo do krzyżówki wszystkie odgadnięte wyrazy z rozwiązanymi wcześniej. Dla ułatwienia w polach wpisano pierwsze litery tych wyrazów. Ostatni brakujący wyraz to przedmiot, który w poniższym cytacie Wincenty Pol porównał do natury.

„Prace moje nie są tedy owocem książek, lecz poszukiwań własnych na gruncie, w ciągu których, zbierając fakta na miejscu, starałem się jak najmocniej o to, żeby zapamiętać o całej literaturze, właśnie tak, jak gdybym robił odkrycia zupełnie nowe, w krainie dotąd nieznannej; jedyną moją książką była natura, na którą patrzyłem, jedynym moim przewodnikiem był lud, który znalazłem na miejscu”. Z dwóch pionowych pomarańczowych kolumn odczytasz hasło końcowe – największą pasję bohatera gry – Wincentego Pola. Dodatkowo, jeśli z kimś rywalizujesz, odczytasz także lokalizację mety gry.

Wincenty Pol geograf samouk

Jak dawniej z dala wita dąb wyniosły,
I zapach znany z łąki pokoszonej,
I znane sercu te gorlickie dzwony,
I moje drzewa-ach, jakże porosły!
Domku mój stary! Domku pod dębami!
Baśmy widzę na świecie już sami?
Źle ci beze mnie, źle i mnie bez ciebie ...

W. Pol „W Maryipolu”

Start gry: Gorlice, Wiata w Parku Williama Henry’ego MacGarveya.

Meta gry: Lokalizacja wynika z rozwiązanych zadań, około 500 m od startu.

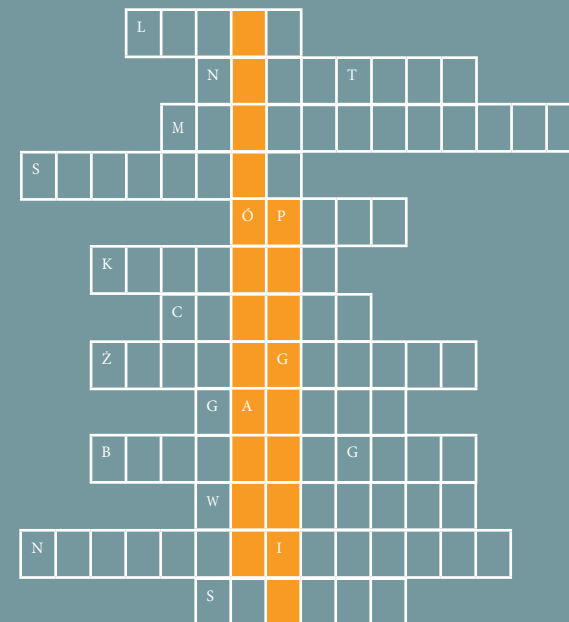
Optymalny czas rozwiązania zadań: około 2 godziny. Istnieje możliwość zorganizowania gry w wersji zespołowej, z objaśnieniami, punktami kontrolnymi na trasie.

Kontakt: Pawilon Historii Miasta - tel. 18 355 12 80; mail: pawilon@um.gorlice.pl

Czym dalej w las, tym więcej drzew, a nie umiem opisać mego niepokoju, gdy się dowiem albo wyczytam, że jest jakiś materiał do geografii Polski, którego nie znam. Geografia zabija powoli poetę, ale spokojny widok natury daje pokój duszy, jakiego ani w poezji, ani w historii nie znalazłem; nado ma jeszcze geograf naprawić, co poeta zbroił?

W. Pol (1878). Listy podróży naukowych po kraju [w:] W. Pol, Dzieła wierszem i prozą, T. 10, Lwów, Nakład. F. H. Richtera, s. 137-203.

Wydawca: Gorlickie Centrum Kultury i Miasto Gorlice w ramach projektu „Pieśń o ziemi naszej”. **Scenariusz gry:** Witold Warcholik.

Zadanie 1. Od Humboldta do Pola

Pomnikiem przyrody nazywamy prawnie chroniony element przyrody, wybitnie cenny ze względów naukowych, zabytkowych, kulturowych. To pojęcie wprowadzone na przełomie XVIII i XIX wieku przez Alexandra von Humboldta - niemieckiego przyrodnika, twórcę nowożytnej geografii. Wincentego Pola, w którym korespondował, świat nauki uważa natomiast za ojca nowożytnej geografii polskiej. Jego prace pojawiły się w czasach, gdy geografia znajdowała się na dalekim końcu listy przedmiotów uniwersyteckich.

W parku, w którym się znajdujesz cztery drzewa spełniają kryterium pomnika przyrody. Znajdź je i w kolumnie czwartej poniższej tabeli wpisz, jakie reprezentują gatunki (obok obserwacji, pomocny może być też wybór z kolumny pierwszej w tabeli). Narysuj pod tabelą liście trzech odnalezionych drzew pomnikowych. Czwarte jest iglaste.

Wybrane drzewa	Minimalny POMNIKOWY obwód pnia drzewa mierzony w centymetrach na wysokości 130 cm	Lokalna nazwa drzewa w parku w Gliniku	Gatunek poszukiwanego drzewa pomnika przyrody
Cis pospolity, jałowiec pospolity	50		
Czereśnia, jabłoń, leszczyna pospolita	100		
Grusza, magnolia drzewiasta, miłorząb	150		
Brzoza brodawkowata, orzech, tulipanowiec	200	1. Rogalec	
Jesion, jodła, klon, modrzew, sosna, świerk	250	2. Pacjent	
Buk, dąb, lipa, platan, topola, wierzba	300	3. Absolwent 4. Ambasador czerwony

Rogalec	Absolwent	Ambasador
Liść	Liść	Liść

Zadanie 2. Pogoda i klimat

Wincenty Pol, obok wybitnych zasług, m.in. w zakresie prac terenowych z zakresu etnografii, geografii roślin, hydrologii, zwracał uwagę na prowadzenie badań z zakresu klimatologii. Znajdź ogródek meteorologiczny w niewielkiej odległości od „Pacjenta”. Pomiar w zależności od rodzaju stacji lub posterunku wykonujemy w określonych godzinach, ale Ty w ramach gry spróbuj w tym momencie zarejestrować wybrane dane. Dane w ogródkach rejestrujemy z wykorzystaniem zainstalowanych przyrządów pomiarowych lub wizualnie (czyli „na oko”). Wizualnie określana jest przykładowo wielkość zachmurzenia i rodzaj chmur, rodzaj pokrywy śnieżnej oraz rodzaj występujących zjawisk (np. mżawka, szron, burza, czy tęcza).

Wykonaj pomiar	Przykładowe pomiary	Przykładowe zespoły przyrządów w ogródku
NIE	temperatura powietrza	1. klatka meteorologiczna (m.in. termometry, psychrometr, higrometr, termograf)
NIE	wilgotność powietrza	
NIE	ciśnienie atmosferyczne	2. barometr
NIE	wielkość opadu atmosferycznego	3. deszczomierz
NIE	kierunek i prędkość wiatru	4. wiatromierz
NIE	grubość pokrywy śnieżnej	5. śniegowskaz
TAK	ZACHMURZENIE	NA OKO
TAK	ZJAWISKA	NA OKO
NIE	uśłonecznienie	6. heliograf
NIE	temperatura gruntu	7. termometry gruntowe

Symbole poziomu zachmurzenia	Zachmurzenie w tym momencie gry (wrysuj symbol)
<p>☉ niebo bezchmurne</p> <p>☁ 1/8</p> <p>☁ 2/8</p> <p>☁ 3/8</p> <p>☁ 4/8</p> <p>☁ 5/8</p> <p>☁ 6/8</p> <p>☁ 7/8</p> <p>☁ zachmurzenie całkowite</p> <p>☁ niebo niewidoczne</p>	
Symbole zjawiska	Zaobserwowane zjawiska w tym momencie gry (wrysuj symbole)
<p>☁ ZMIENIENIE</p> <p>☁ ZAMGLENIENIE</p> <p>☁ MGŁA PRZYZIEMNA</p> <p>☁ MGŁA</p> <p>☁ ZAMIEC PYŁOWA</p> <p>☁ ZAMIEC ŚNIEŻNA</p> <p>● DESZCZ</p> <p>☉ MŻAWKA</p> <p>☉ DALEKI DESZCZ</p> <p>☉ ŚNIEG</p> <p>☉ DESZCZ ZE ŚNIEGIEM</p> <p>☉ PYŁ DIAMENTOWY</p> <p>☉ DESZCZ PRZELOTNY</p> <p>☉ GRAD PRZELOTNY</p> <p>☉ BURZA</p> <p>☉ PO BURZY</p> <p>☉ PO DESZCZU</p>	

Zadanie 3. Self-made man

Bez wątpienia za największą zasługę Wincentego Pola uważa się uzyskanie przez niego zgody na utworzenie Katedry Geografii w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W prowadzonych przez nią badaniach coraz większe znaczenie przywiązywano do działalności człowieka, w tym działalności przemysłowej, przez co część badaczy uznaje W. Pola za ojca polskiej geografii społeczno-gospodarczej. Jesteś w najstarszym parku w Gorlicach, założonym już w 1887 roku na terenie folwarku należącego do Williama Henry'ego MacGarveya - kanadyjskiego „króla nafty”, założyciela jednej z pierwszych na świecie i pierwszej na ziemiach polskich Rafinerii Nafty oraz Fabryki Maszyn w dawnym Gliniku Mariampolskim. Jak donosił XIX-wieczny korespondent „Nafty”: „Czym w Ameryce jest Standard Oil Company, w Baku firma braci Nobel, tym jest Mac Garvey w Galicji”. Człowiek niezwykle majątny, posiadał status społeczny pozwalający wydać młodszą córkę za Eberharda Friedricha hrabiego von Zeppelin - bratanka sławnego wynalazcy i producenta sterowców. Ale z wątpliwościami czy arystokrata jest godną partią dla „naftowej księżniczki”... Równocześnie, czując się związany ze społecznością glinicką, w 1894 roku przekazał nieodpłatnie ziemię i wspierał budowę pewnego obiektu z ogrodem, który wpiszesz poniżej.

Pomocna będzie tablica przy koniku (kiwonie), stojącym w pobliżu startu gry - modelu urządzenia, służącego do pompowania ropy naftowej ze złoża o niskim ciśnieniu własnym.

					A
--	--	--	--	--	---

Zadanie 4. Podhalański kamień

To nie koniec działalności społecznej MacGarveya. Z jego inicjatywy siostry zakonne prowadziły ochronkę dla dzieci, uczyły starsze dziewczęta robót ręcznych, haftu i wykonywania koronek. Siostry Wspólnoty Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej funkcjonowały przy glinickiej parafii do 2017 roku. Kościół znajdziesz z parku w jego najniższej położonym fragmencie. Znajdź kamień węgielny tej budowli. Węgielny? Tak, od słowa węgiel (róg, narożnik). Wznosząc budynki na planie prostokąta zaczynało zawsze od narożników - kamieni węgielnych. Początkowo kładziono najpierw duże w miarę możliwości dopasowane kamienie, następnie bloki skalne często posiadającymi datę, imię i nazwisko fundatora. Szukając tego kamienia omijaj jednak narożniki, a przyjrzyj się ścianom z drzwiami. Wpisz poniżej nazwę miejscowości, która na nim widnieje. Położona jest na obszarze, który wielokrotnie odwiedzał W. Pol w trakcie podróży na Podhale, Spisz, czy Orawę. Efektem pobytu w Tatrach zimą 1835 r. jest utwór „Podróż do Tatr”, stanowiący początek warsztatu naukowego W. Pola - geografa.

					A
--	--	--	--	--	---

Zadanie 5. W góry! W góry miły bracie! Tam swoboda czeka na cię...

Podążaj teraz „w górę” ulicą Kardynała Stefana Wyszyńskiego, w kierunku „Górki” - jak mówią uczniowie i absolwenci - szkoły z pozytywną energią, o korzeniach Szkoły Naftowej, otwartej w 1946 roku przy Fabryce Maszyn i Narzędzi Wiertniczych w Gliniku Mariampolskim. Idąc, rozglądaj się! „Z prawej” tuż za bramą do internatu i schroniska młodzieżowego, ponownie dojrzyś zielonych przewodników dzisiejszej gry. Upamiętniają w ramach programu „Katyń - ocalić od zapomnienia” dwóch mieszkańców okolicznych miejscowości, zamordowanych przez NKWD w 1940 roku. Zapamiętaj te wsie z tablic pamiątkowych, bo jedna z miejscowości będzie tem kolejnego zadania. Przed szkołą zasiadł Ignacy Łukasiewicz patrzący na okoliczne wzniesienia, w tym te, które znajdują się na turystycznym szlaku im. Wincentego Pola. W dłoniach trzyma pewien ważny przedmiot. Wpisz go poniżej.

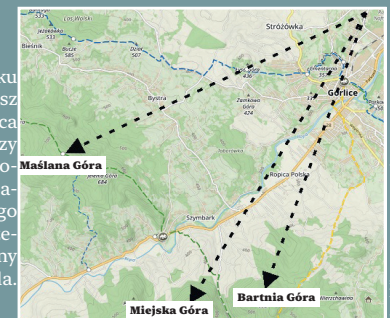
	A			A
--	---	--	--	---

Przejdź przez najbliższą zębrę i tuż za nią spojrz w dół ulicy, a w linii krzyża kościola przed którym byłes ujrzyś wzniesienie, które spróbuj rozpoznać na mapie poniżej. Wpisz jego nazwę. Dla ułatwienia, z punktu w którym stoisz, na mapie wykreślono linie widokowe.

	A				A
--	---	--	--	--	---

			A
--	--	--	---

Na najbliższym przystanku MKZ w rozkładzie znajdziesz autobus, który jedzie z miejsc gdzie się znajdujesz między innymi do szkoły w miejscowości którą mam nadzieję zapamiętałeś na początku tego zadania. Przez tę wieś przechodzi wspomniany zielony szlak im. Wincentego Pola. Wpisz ją poniżej.

					A
--	--	--	--	--	---